

—Кун нафаси

Давлатимиз раҳбари «2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикаси ривожлантиришнинг бешта устувор ўйналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Ёшлини қўллаб-куватлаш ва ахоли саломатигини мустаҳкамлаш йили»да амалга ошириша оид давлат дастури тўғрисида»ги Фармонин имзолади.

Президентимиз «Шоли етиширишни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорга имзо чекди.

Олий Мажлис Сенати Кенгашининг 2021 йил 1 февралдаги қарори билан, бир гурӯҳ сенаторларга маҳсус «Адолатли сенатор», «Халқпазар сенатор», «Мехнаткаш сенатор», «Фарҳий сенатор» мақомлари берилди. Ушбу мақомларга сазовор бўлган сенат аъзолари ҳамда собиқ сенаторлар сертификати ва белгиланган тартибида бир марталик пул мукофоти билан тақдирланган.

Буюк Британиянинг «The Economist» нашри 2020 йил учун Демократия индекси рейтингини эълон қилиди. Унда 165ta давлат ва 2ta маъмурий бирлиқ ҳақида сўз юритилган. Ушбу рейтингдаги Ўзбекистон 155 поғонодага қайд этилган бўлиб, 2019 йилга нисбатан мамлакат ўзпозициясини 2 поғонага яхшилаган.

Ўзбекистон ва Покистоннинг таҳжилий марказлари – Ўзбекистон Республикаси Президенти хурурдиаги Стратегик ва минтақаларда тадқиқотлар институти ҳамда Исломобод сийеси тадқиқотлар институти ташабуси билан «Ағон тинчлик жараёнига Шанхай ҳамкорлик ташкилоти» мавзусида онлайн-конференция ташкил этилди.

Тошкент шахри ҳокимлиги мамлакат мустақиллигининг 30 йиллигига багишлаб курилдиган «Истиқолол» мажмаси лойиҳаси учун танлов эълон қилиди.

Ўзбекистон истеъмолчилар хуқуқларини ҳимоя қилиши жамиятлари федерацияси томонидан 2020 йил деқабрь ойидага жаҳон тажрибаси ва ахолининг ижтимоий сўров натижаларини ҳисобла олган ҳолда Ўзбекистон Республикасида «Истеъмол саватининг ҳисоб-китобини ишлаб чиқиши бўйича ишлар олиб борилди. Ўрганишлар шуну кўрсатадиги, «Истеъмол савати»нинг миқдори бир киши учун тахминан 2 157 000 сўмни ташкил этиди.

ЖССТ коронавируснинг тарқалиш сурʼати пасайтанигини мавзум қилиди. Қайд этилишича, февралнинг дастлабки кунларida коронавируснинг дунё бўйлаб тарқалиш тезлиги январдага рекорд кўрсаткичга нисбатан деярли тенг ярмига пасади.

Юрт тараққиётини йўлида бирлашайлик!

Ishonch

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартадан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

Хоразм вилояти

Касаба уюшмалари кўмагида

СЎЗДА ЭМАС, АМАЛДА ўқитувчиларнинг меҳнати қадр топмоқда

– Қирқ йилдирки таълим тизимида фаолият кўрсатаман, – дейди Ҳазорасп тумани ҳақ таълими бўлими услубиятичси Гулнора Ахмедова. – Шу даврда маошиб камлигиданми, иш кўплиги туфайлими, бирон марта санаторийда дам олиш имконига эга бўлмаганиман. Мана бугун Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан «Умид гулшани» санаторийда дам олишим, соғлигимни тиклашим учун бепул йўлланма билан тақдирландим.

Гулнора опа каби самарали меҳнат қилаётган хоразмлик умумтаълим мусассасалари директорлари, ҳақ таълими бўлими меҳодистларидан 54 нафарига Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси тизимида санаторийларда январь-февраль ойларида ўз соғликларини тиклашлари учун бепул йўлланма тантанали равишда тақдим қилинди. Уларнинг аксарияти узоқ йиллар санаторий тутул саёҳатга ҳам чиқишмаганини қайд этишиди.

– Самарқанддаги «Ибн Сино» санаторийсига бепул йўлланма олдим. 18 йиллик фаоли-

ятим давомида меҳнатларим биринчи марта рағбатлантирилмоқда, – дейди Хива шаҳар ҳақ таълими бўлими аниқ фанлар методисти Марат Абдолниёзов. – Кейинги йилларда ўқитувчи меҳнати шунчаки сўзда эмас, амалда ҳам қадр топаётгандан хурсандимиз.

Санаторийларга йўлланмаларни топшириш таддбирида иштирок этган Ҳалқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари Усмон Шарифхўжаев давлатимиз томонидан таълим тизимига қартилаётган ўтибор ҳақида тўхталиб, ўқитувчи меҳнатининг қадр топишида касаба уюшмал-

рининг ҳиссаси катталигини ётироф қилди.

Таддбир давомида «Устоз – 2020» миллий мукофоти учун ўтказилган танловда юқори натижаларни қайд этиган хоразмлик 13 нафар педагог учун Ҳалқ таълими вазирлиги ҳамда «Ўқитувчilar асосицияси» жамоат бирлашмасининг ташаккурномаси тақдим этилди. Танловда фаол қатнашган уч нафар ўқитувчи «Ҳалқ таълими аълоҳиси» кўкрак нишони билан тақдирланди.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА,
«ISHONCH»

Йиғилиш

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси

Республика кенгаси

РАИС ВА УНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ САЙЛАНДИ

2021 йил 2 февраль куни Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгасининг II Мажлиси бўлиб ўтди.

В идеоонференцсалоқа шаклида ўтган йигилишда Федерация ҳамда худудий бирлашмаларнинг барча раҳбар-ходимлари иштирок этди.

Мажлиса Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаси раиси ҳамда унинг биринчи ўринбосарини сайлаш масаласи кўриб чиқилди.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаси раиси лавозимига Тошкент вилятининг собиқ ҳокими Рустам Холматов, раиснинг биринчи ўринбосари лавозимига эса шу кунгача Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаси раиси вазифасида вақтнча ишлаб келётган Тўхта Бозоров номзоди кўриб чиқилди ва бир овоздан маъкуланди.

Йигилишда Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаси аъзолари таркибида ўзгаришиш киритиши тўғрисидаги масалалар ҳам кўриб чиқилди.

ғуломжон МИРАҲМЕДОВ,
«ISHONCH»

Фарғона вилояти

**200 ТА КОРХОНАДАГИ
ЎРГАНИШ**

ходимлар манбаатлари
қайд даражада ҳимояланганини
кўрсатмоқда

Айни вақтда корхона, ташкилот ва муассасаларда меҳнатни муҳофаза қилишга оид қонунбузилиш ҳолатлари, ишлаб чиқариша юз берадиган жароҳатланишларнинг олдини олиш борасида режали ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Үтган давр мобайнида касаба уюшмаларига азъо 200дан зиёд корхона, ташкилот ва муассасада ўрганишлар олиб борилди. Бу жараёнда 78 ta ҳолатда иш берувчilar томонидан иш фаолиятини ташкил этишда карантин қойдаларига амал қилинмагани, 47 ta ҳолатда иши-ҳодимлар учун яратилган меҳнат шароитларининг қониқарсиз ахволдаги, 15 ta ҳолатда иш ҳақлari ундирилишига эришилди. Шунингдек, иш берувчи

томонидан ўз вақтида тўлаб берилмаган 32 нафар ходимнинг 52 миллион сўм миқдордаги иш ҳақлari ва зарар тўловлари ўз эгаларини топди.

Мансуржон ХАТАМОВ,
Ферузхон АБДУЛАЖОНОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Мехнат инспекциясининг Фарғона вилояти бўйича меҳнат ва ҳуқуқ инспекторлари

**ЎЗБЕКИСТОН
КАСАБА УЮШМАЛАРИ
ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ
ЮРИДИК КЛИНИКАСИДА
ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН,
ТУН-У КУН ФАОЛИЯТ
ЮРИТАДИГАН**

1092 –

**қисқа
рақамли
«ИШОНЧ»
ТЕЛЕФОНИ –
«Call-center»га**

меҳнат муносабатлари юзасидан ўзингизни қизиқтирган барча масалалар юзасидан мурожаат юйлашмиз мумкин.
Юридик клиника
14 ta ҳудудий бирлашмада ҳам фаолият кўрсатмоқда.
Бу ерда касаба уюшмаси аъзоси бўлишидан қатъи назар, барча фуқароларга бепул юридик хизмат кўрсатилади.
Меҳнат муносабатлари, айниқса, мажбурий меҳнат билан боғлиқ масалалар Ўзбекистон касаба уюшмаси Федерациисининг доимий ётиборида.

Конференция

Энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари касаба уюшмаси

КАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ ТУЗИЛДИ

Қарши шаҳрида Энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари касаба уюшмаси Қашқадарё вилояти кенгасининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Унда вилоятдаги тармоқ корхона ва ташкилотлар касаба уюшма қўмита раислари иштироқида кун тартибидаги қатор масалалар кўриб чиқилди.

Тадбирда бошланғич ташкилотлар ишини назорат қилиш, уларга амалий ва услубий ёрдам кўрсатиш, юқори ташкилотлар қарорлари бажарилишида самарадорликни ошириш мақсадида энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари касаба уюшмаси Қашқадарё вилояти кенгасини таъсис этиш ҳақида таклиф билдирилди, делегатлар томонидан бир овоздан қўллаб-куватланди.

Шундан сўнг вилоят кенгаси аъзолари, кенгаш раиси ҳамда тағтиш комиссияси раиси сайданди.

Делегатлар узоқ йиллар тизимда фаолият олиб борган Акбар Юсупови кенгаш раислигига сайлашди.

Акмал АБДИЕВ,
«ISHONCH»

► «COVID-19» пандемияси даврида касаба уюшмалари фаолият тенденцияларининг глобал таҳлили

2-3

Муҳоҳада

«БАХТСИЗ КУЁВ»ЛАР САБОФИ ёхуд асрни қаритган «удумлар»имиздан нега қутулолмаятмиз?

Яқинда телевиденияда намойиш этилган «Бахтсиз куёв» фильмини томоша қилидим, эртаси куни эса унинг жамоатчилик мұхқомасини күзатдим.

Авало, айтмоқчи бўлгани шуки, балзи ўзбек телеканаллари бугунги замон талабларидан келиб чиқсан ҳолда, одамларнинг ҳаётий муаммоларини ёритишида мебағат тақимлардан тобора узоклашиб, уларнинг чукур туб сабаблари ҳақидаги саволларни кўтара бошлагани куонарлидир.

Асардаги ижодкор ва ак-

тёрлар гуруҳининг маҳорати, унинг бадий киймати таҳлилини мутахассисларга қўлдириб, ётиборимизни фильмнинг асосий ғоясига қаратади. Бизнингча, бу аввалиги шунга ўшаш юзлаб фильмлардан кескин фарқ қиласди.

Шу билан бирга, томошабинларнинг хис-түйғуларига тасъир қиласидан энг жиддий кўринишга эга бўлиб, атроф-муҳитга ётиборлирор, қарашга ва воеаларга нисбатан муҳоҳада дейиш ҳам мумкин.

4

Самарқанд вилояти

Мәҳнат шароитидан розимисиз?

Самарқанд вилотида кейинги уч йилда ишлаб чиқарыш билан бөлиқ қирқдан ортиқ жароҳатланиш, оқибати үлім билан якун топған күнгілсизликтер содир бўлган. Йилига ўртача 15-18 та иш жараёнидаги күнгілсизлик қайд этлади. Гарчи унинг олдини олиш борасида ҳаракатлар қилинадек кўринса-да, натижка қониқарида даражада эмас. Мәҳнат муҳофазасининг бу жабҳасида қайсиидир «мурват» назардан четда қолаётгандек гёй.

Мавзуни Самарқанд вилояти бандлик бошқармаси давлат ва Ўзбекистон касаба уюшмаларининг мәҳнат инспекциялари мутахассислари қўмғига ойланади. Бу жамоаларда ишлабётган 4,5 мингга якун ишчи-ходим қонун хужжатларида назарда тутилган шахсий ҳимоя воситалари – маҳ-

сус кийим, сут ва унга тенглаштирилган маҳсулотлар, кўшимча мәҳнат таътилари, муддатдан олдин пенсияга чиқиш, имтиёзлар ва компенсациялардан фойдаланиб келмоқда.

– Тегиши қонун ва фармонлар билан иш ўринлари, мәҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфлигини шаҳодатлаш (аттестациядан ўтказишни мажбuriy тартиби белгилаб кўйилган, – дейди Самарқанд вилояти бандлик бошқармаси давлат мәҳнат инспекцияси инспектори Зокир Очилов.

– Аслида, шаҳодатлаш даврийлигини корхонанинг ўзи белгилас-да, бу жарабе 5 йилда камидан бир маротаба амалга оширилиб, 50 йил муддат сақлашини белгилаб кўйилган. Аммо аксар иш берувчилар кўрилган чора-тадбирларга

қарамадсан, бу мұхим тадбирни эътибордан четда қолдираётгани ҳам аччик ҳақиқат. Бунинг оқибати esa аячни якун топмоқда...

Самарқанд шаҳар ободонлаштириш бошқармаси ишчиси Шомурод Пирназаров ҳам оддий тасодиф қўрбони бўлди. Ўнг шу йилинг 13 январь куни соат 10:00лар атрофидан Ҳужум кўчаси худудидан ўтган арикнинг кўйи қисмидаги ёпик кувурни майший чиқинилардан тозалаш вазифаси юлганган. Иши қувурнинг ичига туши, уни ҷиҳонидан тозалётган вақтда юқоридан тўсатдан майший чиқинидан суви келиб қолади. Оқибатда ходим қонун хужжатларида назарда тутилган шахсий ҳимоя воситалари – маҳ-

ниси – таътига юнташади. Афуски, ушбу ташкилотда бундай ноҳушилик биринчى марта содир бўлмаяпти. Ўтган йилинг март ойдай бошқарма ишчиси Зайндиндин Бобомуродов ҳам худди шунга ўхшаш ходиса сабаб фохиши ўлим топганди.

Биргина гуттурт донаси (Самарқанд шаҳридаги 4-умумтатлим мактаби қозонхонаси ўт ёқувчиси Олим Булаков ўчуб қолган газни ёқомчи бўлганида ҷақнаш ва портлаш оқибатида) бир инсоннинг ҳаётига нуқта қўйганига нима дейдиз? Кўрпясими, мәҳнатнинг оддий талабларига на иш берувчи амал қиласди, на ходим...

– Корхоналардаги соҳа мутахассислари ва бошлангич касаба уюшмалари ташкилотлари иш ўринларини шаҳодатлаш масаласи устидан жиддий назорат ўрнатиб келаётir, – дейди Агросаноат мажмуи ходимлари

Биринчина гуттурт донаси (Самарқанд шаҳридаги 4-умумтатлим мактаби қозонхонаси ўт ёқувчиси Олим Булаков ўчуб қолган газни ёқомчи бўлганида ҷақнаш ва портлаш оқибатида) бир инсоннинг ҳаётига нуқта қўйганига нима дейдиз? Кўрпясими, мәҳнатнинг оддий талабларига на иш берувчи амал қиласди, на ходим...

– Корхоналардаги соҳа мутахассислари ва бошлангич касаба уюшмалари ташкилотлари иш ўринларини шаҳодатлаш масаласи устидан жиддий назорат ўрнатиб келаётir, – дейди Агросаноат мажмуи ходимлари

– Аслини олганда, иш ўринларини шаҳодатлаш (аттестациядан мақсад – мәҳнатни муҳофаза қилиш бўйича қоидалар ва йўрингомал талабларига мувофиқ тадбирлар ишлаб чиқиши, оғир, ноқулий, зарадли ва ёки) хавфли ишларда ва мәҳнатнинг бошқа алоҳида шарт-шароитларида банд бўлган ходимларга қонун хужжатларида назарда тутилган имтиёз ва компенсацияларни беълиса, шундай ташкилотларидан суви келиб қоллаш тизими таътидиди.

Ха, жамоада соғлом мәҳнат мұхити яратиш ўз кўлнимизда. Фақатгина белгиланган мөъёлларга амал қиласк кифоя.

Муқимбай ИСМОИЛОВ,
«ISHONCH»

Нурилла ШАМСИЕВ,
«ISHONCH»

Долзарб мавзуу

касаба уюшмаси Самарқанд шаҳар кенгаши раиси Рустам Валиев. – Бугунги кунда «Самарқандон»да 4 та, «Зарафшон» ирригация тизимлар бошқармасида 30 та, паррандадачилик тармогида бу тохона тўлиқ шаҳодатлаш (аттестациядан ўти). Бу ўз навбатида, ишлаб чиқарыш билан бөлиқ бахтисиз ҳодисаларнинг олдини олишига хизмат қиласди...

Самарқанд шаҳар ободонлаштириш бошқармаси ишчиси Шомурод Пирназаров ҳам оддий тасодиф қўрбони бўлди. Ўнг шу йилинг 13 январь куни соат 10:00лар атрофидан Ҳужум кўчаси худудидан ўтган арикнинг кўйи қисмидаги ёпик кувурни майший чиқинилардан тозалаш вазифаси юлганган. Иши қувурнинг ичига туши, уни ҷиҳонидан тозалётган вақтда юқоридан тўсатдан майший чиқинидан суви келиб қолади. Оқибатда ходим қонун хужжатларида назарда тутилган шахсий ҳимоя воситалари – маҳ-

ниси – таътига юнташади. Афуски, ушбу ташкилотда бундай ноҳушилик биринчى марта содир бўлмаяпти. Ўтган йилинг март ойдай бошқарма ишчиси Зайндиндин Бобомуродов ҳам худди шунга ўхшаш ходиса сабаб фохиши ўлим топганди.

Биргина гуттурт донаси (Самарқанд шаҳридаги 4-умумтатлим мактаби қозонхонаси ўт ёқувчиси Олим Булаков ўчуб қолган газни ёқомчи бўлганида ҷақнаш ва портлаш оқибатида) бир инсоннинг ҳаётига нуқта қўйганига нима дейдиз? Кўрпясими, мәҳнатнинг оддий талабларига на иш берувчи амал қиласди, на ходим...

– Аслини олганда, иш ўринларини шаҳодатлаш (аттестациядан мақсад – мәҳнатни муҳофаза қилиш бўйича қоидалар ва йўрингомал талабларига мувофиқ тадбирлар ишлаб чиқиши, оғир, ноқулий, зарадли ва ёки) хавфли ишларда ва мәҳнатнинг бошқа алоҳида шарт-шароитларида банд бўлган ходимларга қонун хужжатларида назарда тутилган имтиёз ва компенсацияларни беълиса, шундай ташкилотларидан суви келиб қоллаш тизими таътидиди.

Ха, жамоада соғлом мәҳнат мұхити яратиш ўз кўлнимизда. Фақатгина белгиланган мөъёлларга амал қиласк кифоя.

Муқимбай ИСМОИЛОВ,
«ISHONCH»

Нурилла ШАМСИЕВ,
«ISHONCH»

Сурхондар вилояти

Ҳуқуқ

«Касаба уюшмалари тўғрисида»ги қонуннинг 45-моддаси талабига кўра, касаба уюшмалари инспекторлари ўз фаолиятини амалга ошириш чоғида судларда ва мәҳнат нижоларини кўриб чиқадиган бошқа органларда ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва мағнафатларини ҳимоя қилиш учун ўз ташаббуси ёхуд ходимларнинг илтимосига биноан вакил сифатида иштирок этиши мумкин.

У ИШГА КАЙТДИ

Шўрчи тумани «Хайробод» маҳалласида яшовчи О.Ҳакимова

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Мәҳнат инспекциясининг Сурхондарё вилояти бўйича мәҳнат ҳуқуқ инспекторига мурожаат қилиб, унинг ҳуқуқ ва мағнафатларини даврида қонун ҳимоя қилиши, вакил сифатида иштирок этишини сўради.

Ишнинг ҳолатига кўра, Сурхондарё вилояти Маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш бошқармасининг №14-сонли бўйргуга асосан, 2020 йил 24 февралдан бошлаб, О.Ҳакимова уй ой синов муддати билан Шўрчи тумани маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш бўйимилини таърихига оширилган биринчий ўринбосари лавозимига ишга тайинланган. Мәҳнат фаолияти давомида бирон маротаба интизомий жазога тортилмаган.

Туманинг ҳолатига кўра, Сурхондарё вилояти Маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш бошқармасининг №14-сонли бўйргуга асосан, 2020 йил 24 февралдан бошлаб, соглини саклаш мусассаларидаги иш ўринларини шаҳодатлаш тизими такомиллаштириди. Ушбу тизимда босқичма-босқич иш ўринлари, мәҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналар хавфзилигини шаҳодатлаш ўрнига, мәҳнат шароитларини баҳолаш тизими таътидиди.

Ха, жамоада соғлом мәҳнат мұхити яратиш ўз кўлнимизда. Фақатгина белгиланган мөъёлларга амал қиласк кифоя.

Зариф ХОЛОВ,

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси
Мәҳнат инспекциясининг
Сурхондарё вилояти
бўйича мәҳнат ҳуқуқ инспектори

...Ўшанда ўтирип Саривов «Жиззахпахтасаноат» АЖда хизмат кўрсатиш бўйими етакчи мутахассиси лавозимида ишлар эди. Бир куни котибнинг «машинани тайёрлар экансиз, бўгун туманларга чиқар экансизлар», деган гапидан сўнг автогаражга қараб йўл олди.

Корхона раҳбари орка ўриндиқа ўтирип-утирмасдан «тезроқ ҳайдан», эртароқ боришимиз керак» деди.

Катта йўлда кета турб эса... Автоҳолак юз берди.

Бу воқеа 2015 йилинг 24 июнь куни рўй берди. Ўйл транспорт ҳодисаси ишлаб чиқарыш билан боғлиқ, деб топилиб, Н-1 шаклидаги далолатнома расмийлаштирилди. Бироқ иш берувчи жабралувчига йўма-ой тўланиши лозим бўлган соғлиғига етказилган зарар пулларидан 13 миллион 226 минг 117 сўнг қарздорлик мавжудлиги аниқланди. Ушбу пулларни тўлаб бериш бўйича «Жиззахпахтасаноат бирлашмаси» АЖ, яъни иш берувчига 2020 йилинг 2 сентябр куни тақдимнома кирилди.

Лекин тақдимнома талаблари баҳарилмади. Шундан сўнг ушбу низоми суд тартибида кўриб чиқиш учун Фуқаролик ишлари бўйича жабралувчига йўмалаштирилди.

Ариза бирлашма кенгашининг Мәҳнатни муҳофаза қилиш бўйича

Қарор қабул қилинди, навбат ижрога

етакчи мутахассиси Алишер Бурхонов томонидан ўт-ганингда, «Жиззахпахтасаноат бирлашмаси»

АЖ 2015 йилинг 1 сентябр куни ишни ўтирип-утирмасдан «тезроқ ҳайдан», эртароқ боришимиз керак» деди.

Бу соғлиғига етказилган зарар пулларини ўз аъзоларни жаб килиш учун музофакатни кампанияларни ўтказилди. Батыс касаба уюшмалари изъ аъзоларни бирлашмаси ва уларни бирлаштириш хамда ўз аҳамиятни самлаб колиши чиниди.

Фуқаролик ишлари бўйича жабралувчига йўмалаштирилди.

«Covid-19» инқизози даврида қайси тармоқлар энг кўп зарар кўрди?

Курилиш

COVID-19 инқизози туфайли зарар кўрган бошқа тармоқлар:

Савдо

Мехмонхоналар

Дам олиш соҳаси

Саноат

«Covid-19» инқизозида барқарорлик ва ваколатларни ривожлантириш бўйича касаба уюшмаларининг кун тартиби кўйидагилар бўлиши керак:

Сиёсий иродани шакллантириш

Ижтимоий мuloқot механизmlarini kuchaytirishga erda berish

Билим базаси ва салоҳиятни шакллантириш

Вакилликни kuchaytirish

ищчиларни устувор йўнайтишларни ilgari bilan etibar qilish

Янги xizmatlarni taklif qiliш

Шeriplik alokalarini kengaytirish

BMTning barcharor rivojkhani sharaenparida faol iştiro

Назм

Сайёра
ТҮЙЧИЕВА

САБОК

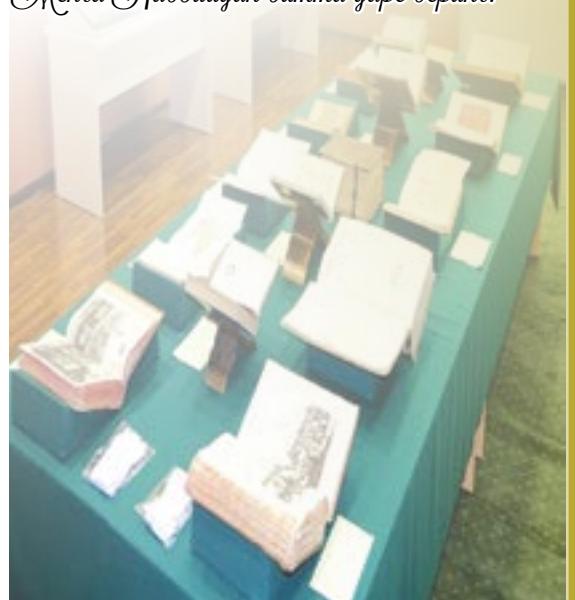
Бұлбыл барың қондир – сайдона шундан,
Ошик ағзин күкесін өйрекен.
Бұл шыстон маңынан билганим күндан,
Тишил ошигу лол, бир сүз қарж беринг,
Навоий назмидан битта дарс беринг!

Харадат томирида оқсан лоламан,
Түркій сүз күшесін солған толаман,
Лұпфий күндегі қатара жоламан,
Әсемий қайратидан бир ҳабас беринг,
Навоий назмидан битта дарс беринг!

Неге асрларким сілжыннан сұлтанды,
Олам-у әдамнанға қайтуруған жони,
Нұсқасынан ғана қалған жағынан,
Төзеге сүз қасыда келдім, сүз беринг,
Навоий назмидан битта дарс беринг!

Дүнән күндең бешік, аллалар мудом,
Алласи – әзгүлшік, үархи үздіхом,
Жорагым түкілар айтқын шылласам,
Ошиққа күй ёшни күттүг фарж беринг,
Навоий назмидан битта дарс беринг!

Үл жетнінг нұридан үмрим түрағашон,
Хар сатыран күйлар күнгілшімга имен,
Навоий – қорактар түйгін гастророн,
Шу неңжатдан менән ризжү різж беринг,
Менән Навоийдан битта дарс беринг!

◀ 1

Шундай қилиб, фильмда бир аср олдинги вокеалар күз ўнгимида на-
моен бўлади. Уша даврдаги вазият жуда аниқ кўрсатилган: ҳәёт, кийим-кечак,
тил ва ролларни яратилиши. Томонлар бўлажак тўй масалаларини мухоками
қилишиади, ҳамма нарса ҳар доимига-
дек харажатларга бориб тақалади. Шу-
нинг учун ҳам камбагд оиласдан бўл-
ган күб, унинг вакили (амакиси) тўйни
ихчамлаширилган усула, ортиқча
чиқимларис үтказилиши сўрайди.

Ушбу хошини кўёв ишлайдиган
маҳаллий театр раҳбари – жадид кўл-
лаб-куватлайди. Одатдагидек сўх-
бат қабул килинган одоб-ахлоқ қои-
даларига риоя қилинган ҳолда, сирт-
дан қаранганд тинч мухитда ўтади.
Аммо юзак бўлган юмшоқ муомала
асноси иккى дунёкаршининг кураши
бошланади. Ҳатто муходилларнинг та-
лаблари шарият қонунларига мос кел-
маслиги ҳақида жадидлар асослар кел-
тиришада ҳам мунозар очиқ таҳдид
билин йўққа чиқарилади.

Янги турмуш курганиларнинг умид-
сизликка тушиб, уз жониларига қасд
қилишларининг тергов санаси ҳам та-
садиф эмас. Мустамлакачилик ҳокими-
ятининг терговчиси ёш эр-хотинни ўз
жонига қадс килишга олиб келган фо-
жеанинг ҳақиқий айборлардан эмас,
балки асосий ҳафви айнан жадидчи-
лик ҳаракатидан кидиради.

Юз йил ўтади. Кино ижодкорлари
бизни бугунги кунга етаклаб келишиади.
Худди шундай одидий ўттахол ўзбек ои-
ласи, фақат от-арава ўрнида ҳовлида
ески «кигули» турди.

Иккى севишган ёшларнинг якинла-
шиб келаётган тўйига боғлиқ, худди шу
муамма. Ва янада ҳамма нарса «ҳамма
одамлардагидай» бўлиши учун пулга,
тўйига харажатларига бориб тақалади.
Ҳарчанд үринишмасин, куевнинг
ота-онаси қуда томонни тўйни камта-
рона, ортиқча даҳмазасиз, қарз-ҳавола
бўлмасдан үтказишига кундиролмайди.

Ҳатто ховлида XXI аср, одамлар ва
атроф-муҳит замонавий курнишига эта
бўлса-да, аслида қарашларда ҳеч нарса
ўзгармаган. Бўлажак қариндошлар ўр-
тасидаги тортишувлар, белгиланган
тўйни бекор қилиш таҳдиди, ҳар иккى
томоннинг йиги-сигиси...

«Ҳамма одамлардагидай» барча
сифатлар билан давабори тўйдан
сўнг ёш эр қарларини тўлашга имкон
тополмай, кекса ота-онаси ва ҳоми-
ладор хотинин ташлаб, меҳнат мухо-
жирилига йўл олади. Ҳол олим сифа-
тида истиқболи илмий иш ҳам ўл-
да-жуда қолади.

Бироқ, юз йил мукаддам тенгдо-
шарининг фожиали тўйидан фарқли
ўлароқ, мамлакатда катта ўзгаришлар,
жумладан, илм-фан соҳасида ҳам
амалга ошаётган катта ўзгаришлар ту-
файли дилларга ёрўлук инади. Давлат
рахабининг қарорлари билан мута-
хассис ва олимлар чет элдан қайтиб ке-
лишиади, уларга мұвафқиятларни ишлаш
учун барча шароитлар яратилиди, за-
тур маблағлар ажратилиди, шу жумла-
дан, кунданлик мұаммолар ҳам ҳал қи-
линиади.

Шу тариқа фильм ижодкорлари ас-
лида дәржия одидий, одидий ҳикоядан
ҳар биримизни ўйлантитишига макбүр-
лайдиган лаҳзаларни яратишга мұва-
фак бўлишган.

Фильмда кўтариленган мавзулардан
бери, бу жадидлар ва жадидчилик ҳа-
ракатининг феномен сифатидаги тақ-
дириди. Ўзининг унтутилган, колоқ
халқи учун яхшироқ ҳаёт кечириши
орзу қўлган бу олижаноб инсонларни
ҳар бир ақл-идорик ўзбек аччиқ ачи-
ниш хиссис билан эслайди.

Мажозий мәннода, аюбий ёзув-
чимиз Абдулла Қодирий ва унинг
ҳамроҳлари, жуда ёш бўлишиларига қа-
рамай, ўзларини таълим-тарбияси ва
ватанпаварлиги самараси ўлароқ ўша
даврдаги ижтимоий жараёнларнинг
ривожланшини тушуниб етildarlар
ҳамда ҳозирги «учинчи Ренессанс»
нинг асосчиси бўлдилар. Ҳалқнинг ўқи-
маган, оми, итвактор пода бўйинши
истаганлар, табиий, уларни бир
хилда ёмон кўрадилар. Ҳуддик, маҳал-
лий феодал зодагонлар ва диндорлар,

«БАХТСИЗ КҮЁВ»ЛАР САБОГИ ёхуд асрни қаритган «удумлар» имиздан нега қутууломаятмиз?

Шохсосим
Шосисломов,
Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерацияси Ахборот-тахлил
маркази директори

шунингдек, мустамлакачи оқ подшо ту-
зумидек. Ҳалқимизни бошқарши учун
ўз режаларига эга бўлган жадидлар,
таассуфларим, Октябрь инқилобидан
сўнг бошвекилар томонидан бу-
тунлай йўқ қилинди. Сўнгигай тўлларда
уларнинг унтутилган номларини қайта
тилашга киришланидан факат хур-
санд бўлиши керак. Лекин фидокорона
фаолиятларни ҳалқимиз тўла билиши
учун буноси бахолаш учун янада кўп
кун сарфлаш қарор бўлади.

Яна мушоҳада юритиша давом эта-
миз. Тўй, маърқа ҳар бир инсон ҳәйти-
даги ёнгик воқеалардан бирни са-
налади. Бола туғилганидан сўнг, ўзбек
унинг соғлом, баҳти ва ота-онасидан
ҳам яхшироқ яшашни орзу қилиди.
Ўсиб-улғайсин, ўзига қаллиқ топиб, мұ-
стаҳкам оила курсин ва ўз оиласини давом
эттисири, дейди. Ҳалқимизнинг бу
ажойиб сифати табиий инсоний истак
бўлиб, ўз миллий урф-одатлари ва ани-
аларни сақлаб қолиши, ота-оналар
нинг келажак авлодлар олдиаги ма-
сұлтийнин оширишга ҳизмат қилиди.
Ва, ўз навабтида, болаларнинг ота-она-
ларни умуман катта авлод олдида ма-
сұлтийни қилиб тарбиялайди. Булар
нинг барчиси мантиқий таушунларни,
албатта. Лекин нима учун, юз йил ав-
вал бўлган каби, тўйига тайёрларик ва
тўкказиш ҳамон кўплаб ўзбек оиласи
учун муаммо ва ташвишларга айланиб
бормоқда.

Савол туғилди: шарият мөъёлрлари
билан ҳеч қандай алоқаси йўқ бўл-
ган истроғарчиллик асосланган бу
«удум»лар ёхтимизга қаредан келган?
Хисоб-китобларга кўра, ахолининг
15-20 фозидан кўп бўлмаган қисми за-

монавий тўй ва унинг барча талаблари
билин мұаммосиз үтказиши мумкин.
Бу тушунали, чунки биз бозор ша-
роитидек яшапкимиз ва бойлар тобора
кўпайб бормоқда. Лекин нима учун
одамларнинг қолган 80 фоизи муттас-
ил сибус борувчи фантазия тўла истро-
ғарчилларга риоя қилишлари керак?

Агарки имкон бўлмаса-чи?

Жавоб оддий: биз болалари-
мизни яхши кўрамиз ва уларнинг бой-
тенгдошлари олдида ўзларини кам-
ситилган хис қилишларини ҳоҳлай-
миз. Ва бунинг учун ҳар қандай кур-
бонликка, ҳатто, шу йирик қарздорлик-
ларга тайёрмиз.

Агар юз йил олдин 900 «ақча» тўй
учун етариҳ бўлмаган бўлса, бугунги
кунда тўй учун ҳаражатлар ўн минглаб
доллардан ошиди. Бу оддий ўқитувчи-
лар, шифокорлар, мұхандислар ва аҳо-
мизининг аксарияти қисмени ташкил
етувчи бошқа тоғалар учун ҳам ос-
мондаги гап. Боз устига, бир нечта тўй
үтказиши керак бўлса...

Оилалардаги қарздорлик болалар-
нинг орзу-истакларини чеклаб қўяди.
Энг ёмни, пул топиш истаги тинчлик
бермайди. Улар энди олийхолгарда ки-
риш ҳақида ўйламайдилар ҳам, ким
билин, олимлар, файлослар, қаш-
ғиётчилар, мусикичилар, спортчи-
ларни ўйқутадилар. Улар учун ҳоҳим-
лик қарорлари ҳам чора бўйламайди.
Қизик, ҳеч ким бундай «фаоллар» би-
лан мусобабатларни бузышни ва ми-
лий анъаналар ва маросимларга қар-
шилар сифатида танилишин истамайди.

Бошқа турдаги мисоллар ҳам мав-
жуд. Бундан 10 йил аввал қўшни То-
жикистонда ҳукумат аҳолининг асосий
қисми мұаммолоси билан боғлиқ тўй-
ларда истроғарчиллик чекловчи мах-
сус қарор қабул қилди. У маҳр тўлов-
лари, мемонларсони ва тўй вақти
ба ѡшқа қилинадарни ўз ичига олди.
Давлат идоралари вакиллари ишти-
рокидан жадидларнан назорат назорат
гурухлари тузилди. Улар ҳукукбазларни
сўзсиз жазоладилар. Бундан ташқари, тўй-
хоналарнинг етаглар тадбир тугасидан
15 даққика один мемонларга якун-
лаш кераклигини хушумошалаки бў-
лган оғоҳлантириши мумкин.

Бу мумоқандарни яхжада макбагал-
лик мұаммосини очиқ тан олди, уни ба-
таркарларни таъсизларни таъсизларни
бўлди. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди.

Шунинг ўзи кўплаб салбий ҳоди-
салар – жиноятчилик, ичиликбозли,
гийёвандлик, одам савдоси ва ёшлар
орасида ёт ижтимоий қўринишларнинг
үсизини кечирди.

Хукуматимиз мамлакатда камбаг-
лар мұаммосини очиқ тан олди, уни ба-
таркарларни таъсизларни таъсизларни
бўлди. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди.

Шу ўрндан бир савол: бизни бунга
ким бўлди?

Ҳаммата маълумки, бу каби тадбир-
лардан мамлакатда катта пул топадиган
шахсларнинг бутун бир тизими шак-
ланганини этироф этишимизга тўғри
келади. Бу бир занжир бўлиб, ҳашам-

дор тўйхона эгаларидан бошлаб, қим-
матбахо лимузинлар, махсулот ва то-
варлар сотувчилари, тўйларни турлича
безовчи бутун бошли фирмаларни
бидар-бир санаб ўтиш мумкин. Худди
шу занжирда кунига қисқа вақт ичиди
5-6 тўйларда бир нечта күшик айтиб
минглаб ва ундан кўпроқ доллар ола-
диган мусиқачи ва раққосалар ҳамда
санжаткорлар ҳам бор.

Кез келиб қолди, маҳаллалардаги
норасмий фаол аёллар ҳақида ҳам га-
пириш мумкин. Бўлажак тўй ҳақида
эшитиб, унда рабор ҳарчарлар таъ-
рёғатидан таълабларга шундук ҳам боши
безовчи бутун борувчи фантазия тўла-
шиб бўлди.

Агар юз йил олдин 900 «ақча» тўй
учун етариҳ бўлмаган бўлса, бугунги
кунда тўй учун ҳаражатлар ўн минглаб
доллардан ошиди. Бу оддий ўқитувчи-
лар, шифокорлар, мұхандислар ва аҳо-
мизининг аксарияти қисмени ташкил
етувчи тоғаларга шундук ҳам бор.

Боз устига, бир нечта тўйларни
тадбирлардан қолмаган ҳақида ўйла-
шади. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди. Ҳалқимизни оширишга ҳизмат қили-
шилди.

Бошқа турдаги мисолларни буз-
шад